

Нагалія Утиро,

голов. бібліотекар,

Чернігівська обласна універсальна наукова

бібліотека імені В. Г. Короленка,

Україна, Київ

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР ГРОМАДИ МІСТА

Обґрунтовано актуальність функціонування бібліотек як соціокультурних центрів, на прикладі ЧОУНБ висвітлено розбудову бібліотечними інституціями системних і багаторівневих комунікаційних зв'язків з громадськістю. Розглянуто підходи до створення соціокультурного бібліотечного простору, у рамках якого стає можливою координація зусиль різних культурних інституцій, організацій та установ міста.

Ключові слова: соціокультурний бібліотечний простір, бібліотека, соціалізація, комунікаційні зв'язки, громадськість.

Сьогодні одним з актуальних напрямів діяльності бібліотеки є розгортання соціокультурної роботи. Сучасні тенденції радикальних соціокультурних змін, глобалізаційні процеси актуалізують функціонування бібліотек як комунікаційних соціокультурних центрів, розбудову бібліотечними інституціями системних і багаторівневих комунікаційних зв'язків з громадськістю. Бібліотека разом із громадськими організаціями, представниками влади стає ініціатором розробки та реалізації різних соціальних програм. У затвердженій Кабінетом Міністрів Стратегії розвитку бібліотечної справи до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» наголошено, що найважливішою умовою досягнення бібліотеками принципово нового рівня є розбудова ефективних внутрішніх та зовнішніх комунікацій, орієнтована на створення системи продуктивного партнерства у просуванні спільних цінностей.

Бібліотеки мають потужний інтелектуальний та історико-культурний потенціал. Саме його організоване й ефективне використання є стратегічно важливим у створенні необхідних умов для консолідації місцевих громад навколо національних і європейських культурних цінностей.

Назріла проблема розроблення концептуальних засад ефективного використання широкого спектра ресурсів, сервісів, інноваційних проектів бібліотеки, спрямованих на зміцнення науково-освітнього й культурного рівня населення.

Одним з пріоритетних завдань у цьому контексті є також створення соціокультурного бібліотечного простору, у рамках якого стає можливою координація зусиль різних культурних інституцій, організацій і установ (палаців дитячої творчості, театрів, міських палаців культури, музичних коледжів і шкіл, громадських об'єднань тощо). Успішна діяльність бібліотек у цьому напрямі дає їм змогу виконувати роль соціокультурного центру, який сприяє соціалізації громадян і їх гармонійному розвитку.

Бібліотекознавці та практики бібліотечної справи досліджували питання, що стосуються соціокультурної діяльності бібліотеки в сучасному та майбутньому вимірах. Про це йдеться в працях Є. Генієвої «Бібліотека як центр міжкультурної комунікації» [4], І. Кураса «Сучасні соціокультурні процеси і зростання інтелектуальної місії бібліотек» [5], А. Соколова «Феномен соціокультурної діяльності» [12], Р. Мотульського «Бібліотека як соціальний інститут» [8], Т. Вилегжаніної «Публічні бібліотеки України на зламі століть» [3], Г. Пристай «Бібліотека як складова культурно-мистецького середовища» [10], О. Матвійчук «Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія» [6], Н. Бурой «Форми масової роботи з читачами у бібліотеках (1920–1930-ті рр.) [1] та ін. Разом з тим не втрачає актуальності вивчення позитивного досвіду окремих бібліотечних установ, зокрема обласних універсальних наукових бібліотек, які є інформаційно-комунікаційними осередками цілих регіонів.

Тож метою статті є висвітлення ефективної багатовекторної соціокультурної роботи бібліотеки на прикладі Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка (ЧОУНБ) на сучасному етапі. Джерельною основою для вирішення поставленого завдання стали офіційний сайт установи, планово-звітна документація бібліотеки, дані дослідження Національної парламентської бібліотеки України (НПБУ) «Публічні бібліотеки в соціокультурному просторі регіону» (2006–2007 рр.), дані опитувань користувачів бібліотеки, що проводились під час різноманітних бібліотечних заходів протягом 2017 р.

Основними науковими методами стали метод включеного спостереження, аналізу документів, соціологічний, системний та соціально-комунікаційний. Метод аналізу документів застосовувався в процесі

опрацювання планово-звітної документації ЧОУНБ, результатів дослідження Національної парламентської бібліотеки України «Публічні бібліотеки в соціокультурному просторі регіону». Використання системного методу дало змогу розглядати соціокультурну діяльність ЧОУНБ як систему заходів і напрямів роботи в контексті оточуючого середовища громади міста, координаційний центр соціокультурних ініціатив різних установ та інституцій міста. Соціально-комунікаційний метод обмежував проблемні рамки дослідження соціальними функціями бібліотеки. Використання методу включеного спостереження обумовлено роботою автора на посаді головного бібліотекаря відділу документів з гуманітарних наук у Чернігівській обласній науковій універсальній бібліотеці ім. В. Г. Короленка та безпосередньою участю в організації різноманітних соціокультурних заходів.

Згідно з даними проведеного у 2006–2007 рр. Національною бібліотекою України ім. Ярослава Мудрого (тоді – Національна парламентська бібліотека України) дослідження «Публічні бібліотеки в соціокультурному просторі регіону» [11] рейтинг соціокультурних установ очолює бібліотека, яка відчуває на собі впливи сучасних користувацьких потреб і зміни суспільних взаємовідносин. Адаптуючись до потреб сьогодення, бібліотека починає функціонувати як комплексний інформаційно-комунікаційний та соціокультурний центр, визначаючи відповідно пріоритетні напрями діяльності.

Як виявило проведене НІПУ дослідження, саме бібліотеки, що функціонують як освітній та культурно-дозвіллевий центр, здатний забезпечити простір комунікації, найбільш затребувані користувачами [11, с. 6].

Поширеними формами соціокультурної діяльності є організація читацьких клубів, диспутів, літературних зустрічей, вечорів запитань і відповідей, читацьких конференцій, усних журналів, конкурсів, встановлення зв'язків із громадськістю, засобами масової інформації, проектна співпраця з міжнародними та вітчизняними фондами й організаціями, а також презентації книги, години цікавих повідомлень, поетичні колажі, бібліоінформіни, бенефіси читача, екологічні ігри тощо.

Як зазначає Т. Вилежаніна, соціокультурний простір – це «сфера дії культури народу, що разом з економічним, політичним, правовим просторами становить єдину систему, яка залежить від існуючих соціальних стандартів у країні, від специфічних особливостей кожного окремого регіону, політики влади в галузі культури. Активні партнерські стосунки з громадськими організаціями, соціальними установами регіону допомогли впровадити у роботу публічних бібліотек психологічні, довід-

кові служби, центри правової інформації. Таке співробітництво дозволило реалізувати різноманітні програми екологічного, краєзнавчого, соціального спрямування» [2, с. 4].

Цілеспрямована й системна соціокультурна діяльність бібліотеки дає їй змогу вирішити ряд актуальних завдань:

- реалізувати інформаційну, культурно-освітню та соціалізаційну функції;
- посилити інфоприсутність шляхом розміщення в ЗМІ позитивних відгуків про бібліотечні заходи;
- поліпшити свій імідж як установи та посилити авторитет серед громади;
- зміцнити взаємовигідні партнерські відносини з владою, іншими інституціями й громадськими організаціями, громадськістю в цілому.

Метою соціокультурної діяльності бібліотеки є «сприяння вдосконаленню інтелектуального, матеріального та естетично-духовного стану суспільства шляхом доведення до свідомості різних соціальних груп громадян, конкретних користувачів наукових знань, емпіричних фактів, естетичних і морально-етичних цінностей, акумульованих у бібліотечних документних зібраннях на різних носіях, організації різних виставок, творчих зустрічей із письменниками, митцями, політиками та ін.» [7].

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка сьогодні посідає помітне місце в культурному житті міста. З метою формування й задоволення потреб і зацікавлень місцевої спільноти, користувачів бібліотеки установою проводиться системна та багатогранна робота, яка включає проведення різноманітних соціокультурних заходів: організацію книжково-ілюстративних і мистецьких виставок і тематичних переглядів літератури, презентацій, літературних та мистецьких вечорів, конференцій, тижнів і днів відкритих дверей, свят книги, засідань любительських читацьких об'єднань.

Зокрема, 2015 р. ЧОУНБ стала активним учасником Шевченківського літературно-мистецького свята «В сім'ї вольній, новій» за участі багатьох видатних письменників, знаних літераторів з усіх областей України, шевченківських лауреатів, а також зарубіжних гостей. Працівники бібліотеки організували в Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка книжково-ілюстративну експозицію «Шевченко і сучасна Україна», на якій були представлені рідкісні видання «Кобзаря» з 1840 (репринтне) по 1908 р. та сучасні видання. Велику зацікавленість викликали книги з розділу «Шевченко і Чернігівщина», зокрема рекомендаційний бібліографічний

покажчик «Чернігівські шляхи Тараса», альбом автографів «Качанівка» 2010 р., сучасні видання – книги з колекції мініатюрних видань рідкісного фонду, мистецькі альбоми [9, с. 8].

У форматі окремих інформаційно-комунікаційних майданчиків цього року до Дня Державного прапора України та Дня Незалежності України проводилась масштабна акція «Моя найкраща Україна». Усі структурні підрозділи бібліотеки презентували багатство бібліотечного фонду на восьми оформлених майданчиках:

– «Україна правова» (нові надходження правової літератури та літератури з питань держави і права, плакати «Державні символи України»);

– «Українські обереги» (було представлено творчий доробок народної майстрині О. Дідович – ручної роботи ляльки-мотанки різних регіонів України з оригінальним оформленням);

– «Владні інституції Чернігово-Сіверщини: історичний аспект» (презентація краєзнавчого рідкісного фонду);

– бібліосушка (періодичні видання сільськогосподарського змісту);

– «Книга для дитини» (презентовано дитячу літературу з фонду бібліотеки, організовано креативний дитячий простір з конкурсами і малюнками);

– «День Незалежності в інших країнах» (представлено виставку плакатів «Спадщина та громадянство Америки у дитячій творчості», яка відображала бачення американської культури та досвіду святкування Дня Незалежності в США учнями Техасу);

– «Молодь справді читає» (організовано фотосесію читачів зі своїми улюбленими книгами).

Важливим завданням бібліотеки в рамках соціокультурної діяльності є виховання в користувачів почуття толерантності, розуміння і шанобливого ставлення до інших культур. У цьому контексті привертає увагу організація працівниками ЧОУНБ фотовиставок «Що нам дала Солідарність» і «Фотографіка» відомих польських фотохудожників В. Мілевського та Я. Ридзевського (2015 р.). В. Мілевський був особистим фотографом першого керівника об'єднання «Солідарність» Л. Валенси, тож зроблені ними світлини надали змогу побачити кризь об'єктив фотокамери етапні для сучасної Польщі події. Роботи фотохудожника високо оцінені міжнародною спільнотою, він отримав звання митця FIAP (Федерації фотографії при ЮНЕСКО) та майстра фотографії. Організатором фотовиставки, разом з бібліотекою, виступив фонд «Фундація Ательє Єршов», президент якої, відомий скульптор Г. Єршов,

розповід про проект «Мистецький міст Чернігів – Гданськ», покликаний сприяти самореалізації талановитих людей Чернігівщини.

Шанувальники театрального мистецтва в рамках мистецького проекту «Театр у бібліотеці» (2015 р.) мали можливість долучитись до «Театрального роману» М. Булгакова у виконанні провідних артистів Молодіжного театру [9, с. 10].

Важливим компонентом соціокультурної діяльності ЧОУНБ є також організація книжково-ілюстративних та інформаційних виставок: «Без власної держави нема української нації» (до Дня Соборності України, 2015 р.), «Трагедія Голокосту – урок для всього людства (2015 р.)», «Майдан: літопис болю і гідності. Чернігівські сторінки (2015 р.)», «Пам'ять не спалити» [до днів Корюківської трагедії, 2015 р.), «Свідчення тих, хто вижив» (до 70-річчя визволення Аушвіцу (Освенціма) та Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів, 2015 р.) [9, с. 10], «Українська революція 1917–1921 рр.» (до 100-річчя подій, 2018 р.), «“Кожному мила своя сторона” (Григорій Сковорода): краєзнавці чернігівського району презентують...» (2018 р.), «Такими синами славен народ» (2018 р.), «Я маю право!» (правопросвітницький проект, 2018 р.), «Європейський діалог» (інформаційно-освітній проект, 2018 р.) тощо.

Ілюстративним прикладом комплексного підходу в організації соціокультурних заходів ЧОУНБ є проведення «Бібліоночі у колі літературних героїв» (2018 р.). Мета заходу – популяризація книги, заохочення до читання, формування іміджу установи як сучасного соціокультурного центру, подолання стереотипів про бібліотеку як консервативну установу, любіювання її інформаційно-комунікаційного та соціокультурного потенціалу перед владою.

Концепція заходу «Бібліоніч у колі літературних героїв» будувалась на ідеї комплексного залучення всіх бібліотечно-інформаційних відділів установи, створенні в кожному з них своєрідних локацій, які б могли чітко виявити специфіку й потенціал кожного підрозділу. Організаційна робота потребувала конструктивності в прийнятті рішень стосовно плану проведення заходу, визначення ресурсів. У плані проведення заходу центральне місце було відведено концертній програмі, яка мала на меті створити потрібний емоційний фон заходу, а також дати змогу його учасникам познайомитися з креативною молоддю міста, його талановитими артистами безпосередньо в Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка. Силами її працівників бібліотека перетворилась на замок «Бібліо-LUX». Директор Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка І. Аліференко – королева замку – запросила всіх

гостей до парадної зали «Здійснення мрій», де на відвідувачів чекали виступ дитячої циркової студії, уривок з вистави («книжки оживають»), монолог актора місцевого театру, класична музика, виконання відомих творів на саксофоні, виступ естрадних артистів.

Різні за напрямками та формами заходи проводились у межах підготовлених окремими відділами бібліотеки локацій.

«У Дельфійського оракула» (відділ абонементу) відвідувачі в оточенні «Магії книги», «Біржі прогнозів», «Передбачень літераторів», «Казкового калейдоскопа», «Літературного фуришету» у вигляді книжкових виставок за знаком зодіаку знаходили свої уособлення у літературних героях; мали змогу отримати передбачення за допомогою книжок. Розкрити свої таланти гості заходу могли у відділі наукової інформації та бібліографії, де в «Астрологічній лабораторії» їх зустрічала «астролог» О. Плаунова (головний бібліограф відділу). У «Мистецькому калейдоскопі» відділу мистецтв учасники свята мали змогу відвідати музичний салон викладача музичного коледжу ім. Л. Ревуцького О. Воробйова; художню майстерню С. Найдзон, яка творила «шаржі» та портрети всім охочим; чарівну крамничку, у якій пропонували свою сувенірну продукцію на згадку (жіночі прикраси, живописні магніти, картини-мініатюри) місцеві майстрині В. Летошко, О. Сластіонова, О. Яковенко.

У лабораторії «Підвищення IQ» з винятковою увагою гості бібліотеки слухали провідного бібліотекаря відділу документів з економічних, технічних, природничих та сільськогосподарських наук Л. Бердак, яка розповіла про науковця і винахідника Н. Теслу та запросила переглянути уривки з фільмів про нього з подальшим обговоренням.

У відділі основного збереження на гостей чекали «Книжкові скарби підземелля»: інтелектуальний квест, «зустрічі» з Роксоланою, місцевим привидам та іншими літературними героями. Учасники детективної гри «Tobe, ornottobe, або Залишитися живими...» у відділі документів іноземними мовами, перевтілюючись у героїв заплутаної історії, спробували знайти злочинця серед п'яти «підозрюваних» у «вбивстві» власника виноробної ферми.

Зустріч у сутінках з героями Чернігівських легенд: таємничим ченцем Тарасієм з Антонієвих печер, дочкою генерального судді В. Кочубея Мотрею, загадковим полковником В. Дуніним-Борковським, розбійником Малесем, який став прообразом билинного Солов'я Розбійника, а також із гетьманом П. Полуботком та його чарівною дружиною Софією чекала на гостей відділу краєзнавства, що гостинно відчинив двері небайдужим до старовини чернігівцям. У справжню «Кімнату жахів, або НЕдитячий

кінозал» перетворився під час заходу відділ інформаційних технологій та електронних ресурсів. Працівники відділу власноруч виготовили декорації, які відтворили атмосферу «*жахів*»: чорні павуки, павутиння, череп, летючі миші, привиди оточували глядачів, які бажали переглянути кінострічку «Родина Адамсів» та анімаційний фільм «Вій».

«Родзинкою» читального залу – Lumenintellects (світлорозуму) – було проведення книжкової лотереї «*Забери мене з собою*». Бліц-опитування «*Що читаєш на ніч?*» показало, що діапазон «нічного» читання досить широкий: історичні романи, мелодрами, детективи, фентезі.

Важливо підкреслити, що організатори заходу подбали не лише про дозвілля дорослих відвідувачів – дітлахами опікувалась «бібліоняня».

Під час заходу працівники бібліотеки провели анкетування, метою якого було отримати зворотний зв'язок від відвідувачів. Анкета містила запитання, наскільки сподобався/не сподобався захід у цілому, що саме сподобалось найбільше: гарно провели час, знайшли нових друзів, отримали нову, цікаву інформацію тощо, оцінка організації заходу, пропозиції щодо проведення інших подібних заходів у бібліотеці. Як показав аналіз результатів анкетування, захід сподобався 95% відвідувачів, які виявили готовність узяти участь у «Бібліоночі» наступного року.

Інший приклад – організація і проведення 25 березня 2018 р. у Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка для творців та шанувальників поезії II Всеукраїнського поетичного стартапу «Дотиком душі». Організатором заходу виступив відділ документів з гуманітарних наук. Організаційна робота була досить тривалою: майбутні учасники надсилали анкети-заявки на участь та власні вірші. Протягом лютого – березня 2018 р. було надіслано 50 заявок з різних міст і сіл України: Києва, Малина (Житомирська область), Кропивницького, Ніжина, Миколаєва, Новгорода-Сіверського, Ічні, Седнева, Збаража (Тернопільська область).

На заході працювала поважна професійна колегія з відомих у літературних колах Чернігова людей: Л. Артюхова, начальник відділу департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОДА; І. Аліференко, директор Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка; О. Мамчич, завідувач кафедри мов і методики їх викладання Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, кандидат педагогічних наук, доцент, голова Чернігівського обласного осередку Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес літераторів України»; Г. Арсенич-Баран, голова Чернігівської обласної організації Національної спілки письменників України; М. Ткач, головний редактор журналу «Літературний Чернігів».

Відкривали свято поезії «Дотиком душі» студенти Чернігівського музичного коледжу ім. Л. М. Ревуцького виконанням твору А. Вівальді.

Ведучі поетичного стартапу – працівники відділу документів з гуманітарних наук Н. Утиро, О. Журман та журналіст, поет, автор поетичної збірки «Неси зірку» О. Маслов – представляли кожного учасника рядками з їхніх віршів.

Поетичні твори учасників мали різну тематику: патріотичну, ліричну, філософську. Протягом виступів учасників стартапу були приємні музичні привітання від К. Івашенко, студентки Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, дипломанта, лауреата всеукраїнських і міжнародних конкурсів (акомпанувала В. Граф), та А. Гальчук, солістки міського Палацу культури, лауреата всеукраїнських та міжнародних конкурсів. На поетичне свято також були запрошені учні Чернігівського професійного ліцею побуту: дизайн-студія «Лінія стилю» представила весняну колекцію суконь.

Наприкінці заходу М. Ткач вручив усім учасникам дипломи поетичного стартапу «Дотиком душі» та пам'ятні подарунки; презентував альманах «Первоцвіт». До альманаху ввійшли кращі поетичні твори 26 сучасних українських поетів з різних куточків України – учасників I Всеукраїнського поетичного стартапу «Дотиком душі», що відбувся в Чернігові у 2017 р. Також організатори запропонували анкетування, яке мало на меті з'ясувати якість організації заходу. Аналіз анкет показав, що такий масштабний захід відбувся на високому професійному рівні.

У планах бібліотеки – створення на базі ЧОУНБ ім. В. Г. Короленка поетичного бібліопростору «А+». Мета його створення – незалежно від професії, соціального статусу й віку об'єднати людей, які мають бажання виражати себе за допомогою поетичного слова. Назва виникла з міркувань про першу літеру в абетці, знак «+» – позитивна енергія клубу та можливість приєднатись до творчості будь-кому. Через реалізацію проекту «А+» передбачається розширення поетичного бібліопростору шляхом залучення локації Львівської майстерні шоколаду і відвідувачів кав'ярні. При цьому сценарій проведення заходу передбачає участь інших культурних установ міста. Артист міського Палацу культури О. Дербечов виконуватиме романтичні твори на саксофоні, чернігівський композитор, викладач музичної школи № 1 ім. С. В. Вільконського Л. Забара презентує свою пісню про Чернігів. Чернігівські поети ознайомлять місцеву публіку з власними віршами.

Проведення Чернігівською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. В. Г. Короленка таких заходів позиціонує її як соціокультурний

центр громади міста, осередок, де відбувається розкриття індивідуального й соціального потенціалу особистості, що в підсумку сприяє соціокультурному розвитку громади через збереження, надання доступу та трансляцію цінностей, традицій і практик у сфері культури й мистецтва.

Список використаних джерел

1. Бура Н. Форми масової роботи з читачами у бібліотеках (1920–1930-і рр.) / Н. Бура // Бібліотекознавство і бібліографія. – 1991. – Вип. 30. – С. 127–131.
2. Вилегжаніна Т. Місце публічних бібліотек у соціокультурному просторі регіону / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. – 2007. – № 2. – С. 4–6.
3. Вилегжаніна Т. Публічні бібліотеки України на зламі століть: вибр. ст. / Т. Вилегжаніна ; Нац. парл. б-ка України. – Київ. – 2015. – 272 с.
4. Гениева Е. Библиотека как центр межкультурной коммуникации : монографія / Е. Гениева. – Москва : Рос. полит. энциклопедия, 2008. – 208 с.
5. Курас І. Сучасні соціокультурні процеси і зростання інтелектуальної місії бібліотек / І. Курас. – Бібл. вісн. – 2002. – № 6. – С. 46–49.
6. Матвійчук О. Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія / О. Матвійчук // Вісн. Нац. авіац. ун-ту. Сер.: Філософія. Культурологія. – 2010. – № 2. – С. 155–160.
7. Матвійчук О. Соціокультурна діяльність бібліотек [Електронний ресурс] / О. Матвійчук // Укр. бібл. енциклопедія. – 2017. – 27.01. – Режим доступу: [http://ube.nplu.org/article/Соціокультурна%20 діяльність%20 бібліотек](http://ube.nplu.org/article/Соціокультурна%20діяльність%20бібліотек). – Назва з екрана.
8. Мотульский Р. Библиотека как социальный институт [Электронный ресурс] / Р. Мотульский. – Минск. – 2002. – Режим доступа: http://old.nlb.by/director/images/stories/docs/CDROM/soc_inst/soc_inst.htm. – Загл. с екрана.
9. Пам'ятаючи минуле, творимо майбутнє : щорічний звіт Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка за 2015 рік. – 20 с.
10. Пристай Г. Бібліотека як складова культурно-мистецького середовища : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Г. Пристай ; Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2016. – 17 с.
11. Публічні бібліотеки України в контексті соціокультурного простору регіону. Аналітична записка за підсумками соціологічного дослідження 2007 року / Нац. парл. б-ка України. – Київ, 2007. – 17 с.

12. Соколов А. Феномен социально-культурной деятельности / А. Соколов. – Санкт-Петербург, 2003. – 204 с.

References

1. Bura, N. (1991). Formy masovoi roboty z chytachamy u bibliotekakh (1920–1930-i rr.) [Forms of mass work with readers in libraries (1920–1930's)]. *Bibliotekoznavstvo i bibliohrafiia – Library Science and Bibliography*, issue, 30, pp. 127–131 [in Ukrainian].

2. Vylehzhaniina, T. (2007). Mistse publichnykh bibliotek u sotsiokulturnomu prostori rehionu [The Place of Public Libraries in the Socio-Cultural Space of the Region]. *Bibliotekna planeta – The Library Planet*, 2, pp. 4–6 [in Ukrainian].

3. Vylehzhaniina, T. (2015). Publichni biblioteki Ukrainy na zlami stolit: vybr. st. [Public libraries of Ukraine at the turn of the century]. Kyiv [in Ukrainian].

4. Biblioteka kak tsentr mezhkulturnoi kommunikatsii [Library as the center of intercultural communication]. Moscow: Rossiyskaia politicheskaia entsiklopediia [in Russian].

5. Kuras, I. (2002). Suchasni sotsiokulturni protsesy i zrostantia intelektualnoi misii bibliotek [Modern socio-cultural processes and growth of the intellectual mission of libraries]. *Biblioteknyi visnyk – Library Bulletin*, 6, pp. 46–49 [in Ukrainian].

6. Matviichuk, O. (2010). Biblioteka yak sotsiokulturnyi instytut: osvithovna misiia [Library as Socio-Cultural Institute: Educational Educational Mission]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Filosofiia. Kulturolohiia – Bulletin of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology*, 2, pp. 155–160 [in Ukrainian].

7. Sotsiokulturna diialnist bibliotek [Sociocultural activity of libraries]. *Ukrainian Library Encyclopedia*. Retrieved from <http://ube.nplu.org/article/Sotsiokulturna%20diialnist%20bibliotek> [in Ukrainian].

8. Motulskiy, R. (2002). Biblioteka kak sotsialnyi institut [Library as a social institution]. Retrieved from http://old.nlb.by/director/images/stories/docsCDROM/soc_inst/soc_inst.htm. Minsk [in Russian].

9. Pamiataiuchy mynule, tvorymo maibutnie: shchorichnyi zvit Chernihivskoi oblasnoi universalnoi naukovoï biblioteki im. V. H. Korolenka za 2015 rik [Remembering the past, we create the future: annual report of Chernihiv Regional Universal Scientific Library. VG Korolenko for 2015], 20 p. [in Ukrainian].

10. Prystai, H. (2016). Biblioteka yak skladova kulturno-mystetskoho seredovyscha [Library as a component of the cultural and artistic environment]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

11. Publichni biblioteki Ukrainy v konteksti sotsiokulturnoho prostoru rehionu. Analitychna zapyska za pidsumkamy sotsiologichnoho doslidzhennia 2007 roku [Public libraries of Ukraine in the context of the socio-cultural space of the region. An analytical note on the results of a sociological survey in 2007]. *National Parliamentary Library of Ukraine*. Kyiv [in Ukrainian].

12. Sokolov, A. (2003). Fenomen sotsialno-kulturnoi deiatelnosti [The phenomenon of socio-cultural activities]. St. Peterburg [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 13.05.2018.

Natalia Utyro,

Chief Librarian of the Department of Documents

Humanities of the Chernihiv State Universal Scientific Library

named after V. G. Korolenko,

Ukraine, Kyiv

Chernihiv State Universal Scientific Library named after V. G. Korolenko as the Socio-Cultural Center of the City Community

The relevance of the functioning of libraries as socio-cultural centers is substantiated. On the example of ChSUSL, the process of creation systemic and multilevel communications between library and public is highlighted. The approaches to creation of socio-cultural library space, in the framework of which coordination of efforts of various cultural institutions, organizations and institutions of the city becomes possible, is lighted.

Keywords: socio-cultural libraries, library, socialization, communication communications, public.